

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Західноукраїнський національний університет

ЗАТВЕРДЖУЮ
Декан факультету фінансів та обліку
_____ Андрій КІЗИМА
«_____» _____ 2023 р.

ЗАТВЕРДЖУЮ
Директор навчально-наукового
інституту новітніх освітніх технологій
_____ Святослав ПИТЕЛЬ
«_____» _____ 2023 р.

ЗАТВЕРДЖУЮ
В.о. проректора з науково-
педагогічної роботи
_____ Віктор ОСТРОВЕРХОВ
«_____» _____ 2023 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА
з дисципліни
**«Бухгалтерський облік в управлінні
підприємством»**

Ступінь вищої освіти – магістр
Галузь знань – 07 «Управління та адміністрування»
Спеціальність – 071 «Облік і оподаткування»
Освітньо-професійна програма – Облік і оподаткування підприємництва

Кафедра обліку і оподаткування

Форма навчання	Курс	Семестр	Лекції (год.)	Практичні (год.)	ІРС (год.)	Тренінг, КППЗ	СРС (год.)	Разом (год.)	Іспит, семестр
Денна	1	1	30	15	5	4	96	150	Іспит, 1
Заочна	1	1, 2	8	4	-	-	138	150	Іспит, 2

31.08.2023
(Handwritten signature)

Тернопіль – ЗУНУ
2023

Робоча програма складена на основі освітньо-професійної програми підготовки здобувачів вищої освіти на другому (магістерському) рівні за спеціальністю 071 «Облік і оподаткування» галузі знань 07 «Управління та адміністрування» спеціальності 071 «Облік і оподаткування», затвердженої Вченою радою ЗУНУ (протокол № 10 від 23.06.2023 р.).

Робочу програму склала доцент кафедри обліку і оподаткування, к.е.н., доцент Ірина ОМЕЦІНСЬКА

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри обліку і оподаткування, протокол № 1 від 28.08.2023 р.

В.о. завідувача кафедри обліку і оподаткування, д.е.н., професор Зеновій-Михайло ЗАДОРОВИЙ

Розглянуто та схвалено групою забезпечення спеціальності 071 «Облік і оподаткування», протокол № 1 від 30.08.2023 р.

Голова групи забезпечення спеціальності 071 «Облік і оподаткування», д.е.н., професор Руслан БРУХАНСЬКИЙ

Гарант ОПП «Облік і оподаткування підприємництва» к.е.н., доцент, доцент кафедри обліку і оподаткування

Володимир ФАРІОН

СТРУКТУРА РОБОЧОЇ ПРОГРАМИ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «БУХГАЛТЕРСЬКИЙ ОБЛІК В УПРАВЛІННІ ПІДПРИЄМСТВОМ»

1. Опис дисципліни «Бухгалтерський облік в управлінні підприємством»

Дисципліна – Бухгалтерський облік в управлінні підприємством	Галузь знань, спеціальність, ступінь вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни
Кількість кредитів – 5	Галузь знань 07 «Управління та адміністрування»	Статус дисципліни – обов'язкова компонента циклу професійної підготовки Мова навчання – українська
Кількість залікових модулів – 4	Спеціальність 071 «Облік і оподаткування»	Рік підготовки: Денна – 1 Заочна – 1 Семестр Денна – 1 Заочна – 1,2
Кількість змістових модулів – 1	Освітньо-професійна програма – Облік і оподаткування підприємництва	Лекції: Денна – 30 год. Заочна – 8 Практичні заняття: Денна – 15 год. Заочна – 4
Загальна кількість годин – 150 год.	Ступінь вищої освіти – магістр	Самостійна робота Денна – 96 год., Тренінг, КППЗ – 4 год. Заочна – 138 Індивідуальна робота Денна – 5 год.
Тижневих годин – 10 год., з них аудиторних – 3 год.		Вид підсумкового контролю – іспит

2. Мета і завдання дисципліни «Бухгалтерський облік в управлінні підприємством»

2.1. Мета вивчення дисципліни

Метою дисципліни «Бухгалтерський облік в управлінні підприємством» є формування системи знань з підготовки облікової інформації як основи для прийняття обґрунтованих управлінських рішень на всіх рівнях управління суб'єктами підприємництва.

2.2. Завдання вивчення дисципліни

Завданням дисципліни є вивчення концептуальних засад використання бухгалтерського обліку як інформаційного джерела для управління підприємством; набуття вмінь побудови та трансформації бухгалтерського обліку в системі управління суб'єктами підприємництва.

Завдання проведення лекцій полягає у:

- засвоєнні студентами теоретико-практичних засад обліково-аналітичного забезпечення системи управління з урахуванням змін у внутрішньому та зовнішньому середовищах підприємства;
- викладенні студентам згідно з програмою основних засад формування якісної облікової системи як основи управління суб'єктами підприємництва;
- необхідність формування у студентів цілісної системи теоретичних та практичних знань з курсу «Бухгалтерський облік в управлінні підприємством».

Завдання проведення практичних занять полягає у вмінні студентом:

- класифікувати облікову інформацію, будувати систему бухгалтерського обліку для потреб управління;
- раціонально організувати формування облікової інформації за стадіями облікового процесу, управляти та контролювати якість бухгалтерського обліку на підприємстві;
- формувати та давати оцінку обліковій політиці з метою оптимального ціноутворення;
- правильно давати оцінку очікуваних витрат для прогнозування та прийняття управлінських рішень;
- організовувати інструментарій та збалансовану систему показників у формуванні обліково-аналітичного забезпечення управління підприємством;
- здійснювати підготовку до складання внутрішньої звітності, розробляти форми та складати необхідну в управлінні підприємством бухгалтерську звітність;
- давати аналітичну оцінку фінансового стану й результатів підприємницької діяльності з використанням її в управлінні підприємством;
- відображати наслідки соціальної та екологічної політики в обліку і звітності;
- встановлювати можливі ризики підприємництва та шляхи управління ними інструментами бухгалтерського обліку.

2.3. Найменування та опис компетентностей, формування котрих забезпечує вивчення дисципліни «Бухгалтерський облік в управлінні підприємством»:

- здатність ідентифікувати інформаційні потреби користувачів облікової інформації та напрями використання такої інформації при прийнятті управлінських рішень в частині реалізації соціальної політики, ціноутворення, прогнозування діяльності підприємства, оцінки його вартості й можливих ризиків діяльності;
- здатність управляти та контролювати якість бухгалтерського обліку на підприємстві.

2.4. Передумови для вивчення дисципліни:

Засвоєння знань за програмою вступного фахового випробування за спеціальністю

2.5. Результати навчання:

– узагальнювати облікову інформацію в єдину систему інформаційного ресурсу для прийняття управлінських рішень.

3. Програма навчальної дисципліни «Бухгалтерський облік в управлінні підприємством»

Змістовий модуль 1. Бухгалтерський облік в управлінні підприємством.

Тема 1. Сутність і місце облікової інформації в управлінні підприємством.

Суть облікової інформації, її призначення та види. Користувачі облікової інформації та їх інформаційні потреби. Вимоги, яким має відповідати інформаційна система в обліку і звітності. Суттєвість інформації. Релевантність інформації.

Тема 2. Бухгалтерський облік в інформаційній системі управління підприємством.

Сутнісна характеристика терміну «бухгалтерський облік». Бухгалтерський облік як інформаційна система управління суб'єктами підприємництва. Концептуальні основи методології побудови бухгалтерського обліку. Стандарти обліку та звітності. Національні положення (стандарти) бухгалтерського обліку. Міжнародні стандарти фінансової звітності. Принципи побудови бухгалтерського обліку в управлінні. Організація бухгалтерського обліку на підприємстві.

Тема 3. Принципи, методика і техніка підготовки управлінської бухгалтерської звітності.

Види бухгалтерської звітності. Принципи управлінської бухгалтерської звітності. Види та форми внутрішньої звітності відповідно до інформаційних потреб користувачів облікової інформації в управлінні підприємством. Методика формування показників і техніка складання звітності для управління підприємством.

Тема 4. Оцінювання очікуваних витрат для прогнозування та прийняття управлінських рішень.

Системи, варіанти та загальна побудова обліку витрат. Бюджет як інструмент оцінки очікуваних витрат в системі управління підприємством. Напрями та види бюджетного планування. Методика складання бюджетів для прогнозування витрат. Організація контролю за виконанням бюджетів з метою управління витратами, доходами і результатами підприємницької діяльності.

Тема 5. Облікова політика в ціноутворенні.

Релевантність інформації і процес прийняття управлінських рішень. Особливості ціноутворення на підставі даних про витрати, обсяг виробництва. Вплив законодавства на ціноутворення. Характеристика основних положень облікової політики в ціноутворенні. Вплив на порядок ціноутворення положень облікової політики щодо витрат, доходів та фінансових результатів.

Тема 6. Бухгалтерський облік в управлінні вартістю підприємства.

Сутність вартості підприємства. Методи оцінки вартості підприємства. Бухгалтерський облік у процесах формування та управління вартістю підприємства. Історична оцінка у процесах формування вартості підприємства. Справедлива вартість у бухгалтерському забезпеченні системи управління. Асиметрія облікової інформації в показниках вартості підприємства та методи її зниження.

Тема 7. Збалансована система показників у формуванні обліково-аналітичного забезпечення управління підприємством.

Сутність збалансованої системи показників. Порядок формування на підприємстві системи показників для оцінки підприємницької діяльності. Розробка стратегічних карт як інструменту ефективного управління суб'єктами підприємництва. Оцінка функціонування необоротних (основного капіталу) та оборотних активів (оборотного капіталу). Оцінка виробничого процесу та збутової діяльності.

Тема 8. Інструментарій бухгалтерського обліку та звітності в управлінні підприємством.

Фінансова звітність як елемент формування інформаційного середовища для управління підприємством. Формування фінансової звітності за міжнародними стандартами. Інтегрована модель звітності підприємств. Методика розрахунку основних економічних показників фінансового стану та результатів підприємництва за даними бухгалтерського обліку та звітності для цілей управління.

Тема 9. Бухгалтерський облік для прийняття соціальних та екологічних рішень.

Еволюція бухгалтерського обліку в контексті розвитку соціальних відносин та напрямів соціальної й екологічної політики підприємства. Особливості обліку соціальних витрат. Облік екологічних платежів та особливості оподаткування в умовах прийняття екологічних рішень. Відображення показників соціального обліку в звітності для прийняття соціальних та екологічних рішень.

Тема 10. Бухгалтерський облік в управлінні ризиками підприємства.

Загальні підходи до невизначеності і ризику. Види економічного ризику в підприємстві. Роль обліку в процесі формування інформаційного забезпечення управління ризиками. Управління ризиками інструментами бухгалтерського обліку.

Тема 11. Якість облікової інформації та бухгалтерського обліку.

Якість облікової інформації. Якість бухгалтерського обліку.

**4. Структура залікового кредиту
з дисципліни «Бухгалтерський облік в управлінні підприємством»**

Назва теми	Кількість годин					
	Лекції	Практичні заняття	Самостійна робота	Тренінг, КПЗ	Індивідуальна робота	Контрольні заходи
Змістовий модуль 1. Бухгалтерський облік в управлінні підприємством						
Тема 1. Сутність і місце облікової інформації в управлінні підприємством	2	1	8		2	Поточний контроль
Тема 2. Бухгалтерський облік в інформаційній системі управління підприємством	2	1	8			Поточний контроль
Тема 3. Принципи, методика і техніка підготовки управлінської бухгалтерської звітності	2	2	8			Поточний контроль
Тема 4. Оцінювання очікуваних витрат для прогнозування та прийняття управлінських рішень	4	2	10			Поточне тестування
Тема 5. Облікова політика в ціноутворенні	2	2	8			Поточний контроль
Тема 6. Бухгалтерський облік в управлінні вартістю підприємства	2	1	8			Поточний контроль
Тема 7. Збалансована система показників у формуванні обліково-аналітичного забезпечення управління підприємством	4	1	10		2	Поточний контроль
Тема 8. Інструментарій бухгалтерського обліку та звітності в управлінні підприємством	6	2	12			Поточний контроль
Тема 9. Бухгалтерський облік для прийняття соціальних та екологічних рішень	2	1	8		4	Поточний контроль
Тема 10. Бухгалтерський облік в управлінні ризиками підприємства	2	1	8			Поточне тестування
Тема 11. Якість облікової інформації та бухгалтерського обліку	2	1	8			Змістовий модуль
РАЗОМ	30	15	96	4	5	Екзамен

**Структура залікового кредиту з дисципліни
«Бухгалтерський облік в управлінні підприємством»
(заочна форма навчання)**

Назва теми	Кількість годин			
	Лекції	Практичні заняття	Самостійна робота	Контрольні заходи
Змістовий модуль 1. Бухгалтерський облік в управлінні підприємством				
Тема 1. Сутність і місце облікової інформації в управлінні підприємством	0,5	1	12	Поточний контроль
Тема 2. Бухгалтерський облік в інформаційній системі управління підприємством	0,5		12	Поточний контроль
Тема 3. Принципи, методика і техніка підготовки управлінської бухгалтерської звітності	1		14	Поточний контроль
Тема 4. Оцінювання очікуваних витрат для прогнозування та прийняття управлінських рішень	1	1	14	Поточний контроль
Тема 5. Облікова політика в ціноутворенні	1		12	Поточний контроль
Тема 6. Бухгалтерський облік в управлінні вартістю підприємства	0,5		12	Поточний контроль
Тема 7. Збалансована система показників у формуванні обліково-аналітичного забезпечення управління підприємством	1	1	14	Поточний контроль
Тема 8. Інструментарій бухгалтерського обліку та звітності в управлінні підприємством	1		14	Поточний контроль
Тема 9. Бухгалтерський облік для прийняття соціальних та екологічних рішень	0,5		12	Поточний контроль
Тема 10. Бухгалтерський облік в управлінні ризиками підприємства	0,5	1	12	Змістовий модуль
Тема 11. Якість облікової інформації та бухгалтерського обліку	0,5		10	Контрольна робота
РАЗОМ	8	4	138	Екзамен

5. Тематика практичних занять

Денна форма

Змістовий модуль 1. Бухгалтерський облік в управлінні підприємством.

Практичне заняття 1 – 2 год.

Тема 1. Сутність і місце облікової інформації в управлінні підприємством.

Мета: оволодіння навиками з відбору якісної облікової інформації, виходячи з потреб користувачів.

Питання для обговорення:

- 1.1. Суть облікової інформації, її призначення та види.
- 1.2. Користувачі облікової інформації та їх інформаційні потреби.
- 1.3. Вимоги, яким має відповідати інформаційна система в обліку і звітності.
- 1.4. Суттєвість інформації.
- 1.5. Релевантність інформації.

Тема 2. Бухгалтерський облік в інформаційній системі управління підприємством.

Мета: розуміння концептуальних основ побудови бухгалтерського обліку та його організації в суб'єктів підприємництва.

Питання для обговорення:

- 2.1. Сутнісна характеристика терміну «бухгалтерський облік». Бухгалтерський облік як інформаційна система управління суб'єктами підприємництва.
- 2.2. Концептуальні основи методології побудови бухгалтерського обліку.
- 2.3. Стандарти обліку та звітності. Національні положення (стандарти) бухгалтерського обліку. Міжнародні стандарти фінансової звітності.
- 2.4. Принципи побудови бухгалтерського обліку в управлінні.
- 2.5. Організація бухгалтерського обліку на підприємстві.

Практичне заняття 2 – 2 год.

Тема 3. Принципи, методика і техніка підготовки управлінської бухгалтерської звітності.

Мета: оволодіння навиками формування управлінської бухгалтерської звітності та її використання в процесі управління підприємством.

Питання для обговорення:

- 3.1. Види бухгалтерської звітності.
- 3.2. Принципи управлінської бухгалтерської звітності.
- 3.3. Види та форми внутрішньої звітності відповідно до інформаційних потреб користувачів облікової інформації в управлінні підприємством.
- 3.4. Методика формування показників і техніка складання звітності для управління підприємством.

Практичне заняття 3 – 2 год.

Тема 4. Оцінювання очікуваних витрат для прогнозування та прийняття управлінських рішень.

Мета: набуття навичок з прогнозування витрат та здійснення контролю за виконанням бюджетів.

Питання для обговорення:

- 4.1. Системи, варіанти та загальна побудова обліку витрат.
- 4.2. Бюджет як інструмент оцінки очікуваних витрат в системі управління підприємством.
- 4.3. Напрями та види бюджетного планування.
- 4.4. Методика складання бюджетів для прогнозування витрат.
- 4.5. Організація контролю за виконанням бюджетів з метою управління витратами, доходами і результатами підприємницької діяльності.

Практичне заняття 4 – 2 год.

Тема 5. Облікова політика в ціноутворенні.

Мета: засвоєння різних методів ціноутворення, виходячи з облікової політики підприємства та норм законодавства.

Питання для обговорення:

- 5.1. Релевантність інформації і процес прийняття управлінських рішень.
- 5.2. Особливості ціноутворення на підставі даних про витрати, обсяг виробництва.
- 5.3. Вплив законодавства на ціноутворення.
- 5.4. Характеристика основних положень облікової політики в ціноутворенні.
- 5.5. Вплив на порядок ціноутворення положень облікової політики щодо витрат, доходів та фінансових результатів.

Практичне заняття 5 – 2 год.

Тема 6. Бухгалтерський облік в управлінні вартістю підприємства.

Мета: розуміння методів оцінки вартості підприємства та вміння їх застосовувати на практиці.

Питання для обговорення:

- 6.1. Сутність вартості підприємства.
- 6.2. Методи оцінки вартості підприємства.
- 6.3. Бухгалтерський облік у процесах формування та управління вартістю підприємства.
- 6.4. Історична оцінка у процесах формування вартості підприємства.
- 6.5. Справедлива вартість у бухгалтерському забезпеченні системи управління.
- 6.6. Асиметрія облікової інформації в показниках вартості підприємства та методи її зниження.

Тема 7. Збалансована система показників у формуванні обліково-аналітичного забезпечення управління підприємством.

Мета: оволодіння навиками формування збалансованої системи показників та стратегічних карт як інструментів ефективного управління суб'єктом підприємництва.

Питання для обговорення:

7.1. Сутність збалансованої системи показників.

7.2. Порядок формування на підприємстві системи показників для оцінки підприємницької діяльності.

7.3. Розробка стратегічних карт як інструменту ефективного управління суб'єктами підприємництва.

7.4. Оцінка функціонування необоротних (основного капіталу) та оборотних активів (оборотного капіталу).

7.5. Оцінка виробничого процесу та збутової діяльності.

Практичне заняття 6 – 2 год.

Тема 8. Інструментарій бухгалтерського обліку та звітності в управлінні підприємством.

Мета: розуміння ролі фінансової звітності для цілей управління та порядку її формування за національними та міжнародними стандартами, набуття навичок з використання інструментарію бухгалтерського обліку та звітності для управління підприємством.

Питання для обговорення:

8.1. Фінансова звітність як елемент формування інформаційного середовища для управління підприємством.

8.2. Формування фінансової звітності за міжнародними стандартами.

8.3. Інтегрована модель звітності підприємств.

8.4. Методика розрахунку основних економічних показників фінансового стану та результатів підприємництва за даними бухгалтерського обліку та звітності для цілей управління.

Практичне заняття 7 – 2 год.

Тема 9. Бухгалтерський облік для прийняття соціальних та екологічних рішень.

Мета: розуміння напрямів соціальної та екологічної політики підприємства; набуття навичок з відображення наслідків соціальної та екологічної політики в обліку і звітності.

Питання для обговорення:

9.1. Еволюція бухгалтерського обліку в контексті розвитку соціальних відносин.

9.2. Напрями соціальної й екологічної політики підприємства.

9.3. Особливості обліку соціальних витрат.

9.4. Облік екологічних платежів та особливості оподаткування в умовах прийняття екологічних рішень.

9.5. Відображення показників соціального обліку в звітності для прийняття соціальних та екологічних рішень.

Тема 10. Бухгалтерський облік в управлінні ризиками підприємства.

Мета: оволодіння навиками зі встановлення можливих ризиків в підприємстві та шляхів управління ними інструментами бухгалтерського обліку.

Питання для обговорення:

- 10.1. Загальні підходи до невизначеності і ризику.
- 10.2. Види економічного ризику в підприємстві.
- 10.3. Роль обліку в процесі формування інформаційного забезпечення управління ризиками.
- 10.4. Управління ризиками інструментами бухгалтерського обліку.

Практичне заняття 8 – 1 год.

Тема 11. Якість облікової інформації та бухгалтерського обліку.

Мета: набуття навичок з управління й контролю за якістю облікової інформації та бухгалтерського обліку на підприємстві.

Питання для обговорення:

- 11.1. Якість облікової інформації.
- 11.2. Якість бухгалтерського обліку.

Заочна форма

Змістовий модуль 1. Бухгалтерський облік в управлінні підприємством.

Практичне заняття 1

Тема 1. Сутність і місце облікової інформації в управлінні підприємством.

Мета: оволодіння навиками з відбору якісної облікової інформації, виходячи з потреб користувачів.

Питання для обговорення:

- 1.1. Суть облікової інформації, її призначення та види.
- 1.2. Користувачі облікової інформації та їх інформаційні потреби.
- 1.3. Вимоги, яким має відповідати інформаційна система в обліку і звітності.
- 1.4. Суттєвість інформації.
- 1.5. Релевантність інформації.

Тема 2. Бухгалтерський облік в інформаційній системі управління підприємством.

Мета: розуміння концептуальних основ побудови бухгалтерського обліку та його організації в суб'єктів підприємництва.

Питання для обговорення:

- 2.1. Сутнісна характеристика терміну «бухгалтерський облік». Бухгалтерський облік як інформаційна система управління суб'єктами підприємництва.
- 2.2. Концептуальні основи методології побудови бухгалтерського обліку.
- 2.3. Стандарти обліку та звітності. Національні положення (стандарти) бухгалтерського обліку. Міжнародні стандарти фінансової звітності.
- 2.4. Принципи побудови бухгалтерського обліку в управлінні.
- 2.5. Організація бухгалтерського обліку на підприємстві.

Тема 3. Принципи, методика і техніка підготовки управлінської бухгалтерської звітності.

Мета: оволодіння навиками формування управлінської бухгалтерської звітності та її використання в процесі управління підприємством.

Питання для обговорення:

- 3.1. Види бухгалтерської звітності.
- 3.2. Принципи управлінської бухгалтерської звітності.
- 3.3. Види та форми внутрішньої звітності відповідно до інформаційних потреб користувачів облікової інформації в управлінні підприємством.
- 3.4. Методика формування показників і техніка складання звітності для управління підприємством.

Тема 4. Оцінювання очікуваних витрат для прогнозування та прийняття управлінських рішень.

Мета: набуття навичок з прогнозування витрат та здійснення контролю за виконанням бюджетів.

Питання для обговорення:

- 4.1. Системи, варіанти та загальна побудова обліку витрат.
- 4.2. Бюджет як інструмент оцінки очікуваних витрат в системі управління підприємством.
- 4.3. Напрями та види бюджетного планування.
- 4.4. Методика складання бюджетів для прогнозування витрат.
- 4.5. Організація контролю за виконанням бюджетів з метою управління витратами, доходами і результатами підприємницької діяльності.

Тема 5. Облікова політика в ціноутворенні.

Мета: засвоєння різних методів ціноутворення, виходячи з облікової політики підприємства та норм законодавства.

Питання для обговорення:

- 5.1. Релевантність інформації і процес прийняття управлінських рішень.
- 5.2. Особливості ціноутворення на підставі даних про витрати, обсяг виробництва.
- 5.3. Вплив законодавства на ціноутворення.
- 5.4. Характеристика основних положень облікової політики в ціноутворенні.
- 5.5. Вплив на порядок ціноутворення положень облікової політики щодо витрат, доходів та фінансових результатів.

Тема 6. Бухгалтерський облік в управлінні вартістю підприємства.

Мета: розуміння методів оцінки вартості підприємства та вміння їх застосовувати на практиці.

Питання для обговорення:

- 6.1. Сутність вартості підприємства.
- 6.2. Методи оцінки вартості підприємства.
- 6.3. Бухгалтерський облік у процесах формування та управління вартістю підприємства.
- 6.4. Історична оцінка у процесах формування вартості підприємства.

6.5. Справедлива вартість у бухгалтерському забезпеченні системи управління.

6.6. Асиметрія облікової інформації в показниках вартості підприємства та методи її зниження.

Практичне заняття 2

Тема 7. Збалансована система показників у формуванні обліково-аналітичного забезпечення управління підприємством.

Мета: оволодіння навиками формування збалансованої системи показників та стратегічних карт як інструментів ефективного управління суб'єктом підприємництва.

Питання для обговорення:

7.1. Сутність збалансованої системи показників.

7.2. Порядок формування на підприємстві системи показників для оцінки підприємницької діяльності.

7.3. Розробка стратегічних карт як інструменту ефективного управління суб'єктами підприємництва.

7.4. Оцінка функціонування необоротних (основного капіталу) та оборотних активів (оборотного капіталу).

7.5. Оцінка виробничого процесу та збутової діяльності.

Тема 8. Інструментарій бухгалтерського обліку та звітності в управлінні підприємством.

Мета: розуміння ролі фінансової звітності для цілей управління та порядку її формування за національними та міжнародними стандартами, набуття навичок з використання інструментарію бухгалтерського обліку та звітності для управління підприємством.

Питання для обговорення:

8.1. Фінансова звітність як елемент формування інформаційного середовища для управління підприємством.

8.2. Формування фінансової звітності за міжнародними стандартами.

8.3. Інтегрована модель звітності підприємств.

8.4. Методика розрахунку основних економічних показників фінансового стану та результатів підприємництва за даними бухгалтерського обліку та звітності для цілей управління.

Тема 9. Бухгалтерський облік для прийняття соціальних та екологічних рішень.

Мета: розуміння напрямів соціальної та екологічної політики підприємства; набуття навичок з відображення наслідків соціальної та екологічної політики в обліку і звітності.

Питання для обговорення:

9.1. Еволюція бухгалтерського обліку в контексті розвитку соціальних відносин.

9.2. Напрями соціальної й екологічної політики підприємства.

9.3. Особливості обліку соціальних витрат.

9.4. Облік екологічних платежів та особливості оподаткування в умовах прийняття екологічних рішень.

9.5. Відображення показників соціального обліку в звітності для прийняття соціальних та екологічних рішень.

Тема 10. Бухгалтерський облік в управлінні ризиками підприємства.

Мета: оволодіння навиками зі встановлення можливих ризиків в підприємстві та шляхів управління ними інструментами бухгалтерського обліку.

Питання для обговорення:

10.1. Загальні підходи до невизначеності і ризику.

10.2. Види економічного ризику в підприємстві.

10.3. Роль обліку в процесі формування інформаційного забезпечення управління ризиками.

10.4. Управління ризиками інструментами бухгалтерського обліку.

Тема 11. Якість облікової інформації та бухгалтерського обліку.

Мета: набуття навичок з управління й контролю за якістю облікової інформації та бухгалтерського обліку на підприємстві.

Питання для обговорення:

11.1. Якість облікової інформації.

11.2. Якість бухгалтерського обліку.

6. Комплексне практичне індивідуальне завдання

Індивідуальна робота (КПЗ) є однією із форм поглибленого засвоєння програми курсу. Вона здійснюється в таких формах: опрацювання та конспектування літератури, збір і опрацювання практичного матеріалу, виконання індивідуальних завдань.

Завдання з комплексного практичного індивідуального завдання, що складається з 20 варіантів, подано в методичних вказівках до КПЗ.

7. Організація і проведення тренінгу

Тематика: Оцінка інформації в управлінні на основі фінансової звітності підприємства.

Порядок проведення:

1. Вивчити фінансову звітність обраного підприємства.

2. Встановити порівнянність показників фінансової звітності.

3. Здійснити трансформацію фінансової звітності за міжнародними стандартами.

4. Здійснити розрахунок основних економічних показників фінансового стану та результатів діяльності підприємства за даними фінансової звітності за міжнародними стандартами та зробити відповідні висновки.

5. Сформувати стратегічну карту підприємства обравши за стратегічну ціль – зниження собівартості продукції (робіт, послуг).

8. Самостійна робота студентів

Для успішного вивчення і засвоєння дисципліни «Бухгалтерський облік в управлінні підприємством» студенти повинні володіти значним обсягом інформації, частину якої вони отримують і опрацьовують шляхом самостійної роботи. Самостійна робота полягає в опрацюванні нормативно-правових положень, навчальної та наукової літератури щодо бухгалтерського обліку як інформаційної системи в управлінні підприємством.

№ з/п	Тематика
1.	Організація бухгалтерського обліку на підприємстві як процесу
2.	Структурна побудова бухгалтерського обліку в суб'єктів підприємництва на основі загальноприйнятих принципів
3.	Фактори, що впливають на організаційну побудову бухгалтерського обліку в управлінні підприємством
4.	Загальна побудова звіту про фінансовий стан за міжнародними стандартами
5.	Побудова обліку власного капіталу (власності засновників)
6.	Побудова обліку залученої чужої власності (чужого капіталу): зобов'язань за контрактом
7.	Облік тимчасово залученого суспільного капіталу до проведення розрахунків
8.	Облік в управлінні активами підприємства
9.	Облік в управлінні власністю засновників та учасників господарського процесу
10.	Облік валюти, її еквівалентів і валютних операцій
11.	Облік цінних паперів
12.	Облік трудових ресурсів, їх використання і розрахункових операцій з оплати праці
13.	Облік розрахункових операцій суб'єктів підприємництва
14.	Облік запасів діяльності та ефективність їх використання
15.	Облік та аналіз засобів праці
16.	Облік нематеріальних активів
17.	Фінансовий облік в управлінні витратами, доходами та фінансовими результатами підприємництва
18.	Загальна побудова обліку витрат, доходів і фінансових результатів підприємницької діяльності
19.	Облік витрат, доходів і результатів операційної діяльності
20.	Облік витрат, доходів і результатів виробничої діяльності
21.	Облік фінансових результатів діяльності
22.	Облік витрат, доходів і фінансових результатів від неопераційної діяльності
23.	Сутнісна характеристика управлінського обліку
24.	Визначення центрів витрат і центрів відповідальності
25.	Поглиблена класифікація витрат для побудови управлінського обліку
26.	Підходи до побудови управлінського обліку витрат на виробництво.
27.	Загальна побудова управлінського обліку витрат і визначення собівартості продукції
28.	Примітки до фінансової звітності за МСФЗ
29.	Види звітності згідно з міжнародними стандартами обліку
30.	Підготовчі роботи до складання фінансового звіту
31.	Перша звітність за міжнародними стандартами обліку: основні вимоги
32.	Вимоги до фінансової звітності відповідно до Міжнародного стандарту бухгалтерського обліку 1 «Подання фінансової звітності»
33.	Організаційне забезпечення формування фінансової звітності

34.	Оцінка інформації в управлінні підприємством на основі звіту про фінансовий стан
35.	Оцінка інформації в управлінні на основі звіту про сукупні доходи
36.	Оцінка інформації в управлінні на основі звіту про рух грошових коштів
37.	Оцінка інформації в управлінні на основі звіту про зміни у власному капіталі
38.	Оцінка інформації в управлінні на основі приміток до фінансової звітності
39.	Зміни в облікових оцінках та обліковій політиці
40.	Методика розрахунку основних економічних показників фінансового стану та результатів підприємницької діяльності

9. Методи навчання

У навчальному процесі застосовуються: лекції, практичні заняття, консультації, самостійна робота, індивідуальна робота, робота у групах, метод опитування, тестування, ситуативне моделювання, ділові ігри, реферування, виконання КПЗ.

10. Засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання

В процесі вивчення дисципліни «Бухгалтерський облік в управлінні підприємством» використовуються наступні засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання:

- тестові завдання;
- поточне опитування;
- залікове модульне тестування та опитування;
- ситуаційні завдання (кейси), реферати;
- презентації результатів виконаних завдань та досліджень;
- оцінювання результатів КПЗ;
- студентські презентації та виступи на наукових заходах;
- ректорська контрольна робота;
- екзамен.

11. Політика оцінювання

Політика щодо дедлайнів і перескладання: Для виконання індивідуальних завдань і проведення контрольних заходів встановлюються конкретні терміни. Перескладання модулів відбувається проводиться в установленому порядку.

Політика щодо академічної доброчесності: Використання друкованих і електронних джерел інформації під час контрольних заходів та екзаменів заборонено. Під час контрольного заходу студент може користуватися лише дозволеними допоміжними матеріалами або засобами, йому забороняється в будь-якій формі обмінюватися інформацією з іншими студентами. КПЗ підлягає перевірці на наявність плагіату та допускається до захисту з коректними текстовими запозиченнями (не більше 20 %).

Політика щодо відвідування: Відвідування занять є обов'язковим компонентом оцінювання. За об'єктивних причин (наприклад, карантин, воєнний стан, хвороба, закордонне стажування) навчання може відбуватись в дистанційній формі за погодженням із керівником курсу з дозволу дирекції факультету.

12. Критерії формування поточного та підсумкового контролю

Підсумковий бал (за 100-бальною шкалою) з дисципліни «Бухгалтерський облік в управлінні підприємством» визначається як середньозважена величина, залежно від питомої ваги кожної складової залікового кредиту:

Заліковий модуль 1	Заліковий модуль 2	Заліковий модуль 3	Заліковий модуль 4 (екзамен)	Разом
20 %	20 %	20 %	40 %	100 %
1. Усне опитування під час заняття (5 тем по 5 балів) = 25 балів. 2. Письмова робота = 75 балів.	1. Усне опитування під час заняття (6 тем по 5 балів) = 30 балів. 2. Письмова робота = 70 балів.	1. Написання та захист КПЗ = 80 балів. 2. Виконання завдань під час тренінгу = 20 балів.	1. Тестові завдання (25 тестів по 2 бали за тест) – 50 балів. 2. Завдання 1 – 25 балів. 3. Завдання 2 – 25 балів	100

Оцінка рівня отриманих теоретичних знань та практичних навиків за шкалою Університету здійснюється на основі модульно-рейтингової системи контролю знань і передбачає стимулювання систематичної, ритмічної, самостійної роботи студентів, підвищення об'єктивності оцінки їхніх знань, визначення рейтингу студента, запровадження здорової конкуренції між студентами у навчанні і розвитку творчих їх здібностей. Модульно-рейтинговий контроль здійснюється на основі попередньо визначених змістових модулів, які є логічно завершеними частинами теоретичного та практичного навчального матеріалу за окремими етапами вивчення дисципліни. Отриманий рівень знань студента з усіх видів виконуваних робіт по дисципліні (теоретична підготовка, практична робота, залікове модульне тестування, КПЗ) оцінюється як за національною шкалою, так і шкалою ECTS. Переведення оцінок за системою КМСОНП здійснюється за схемою, поданою в таблиці:

Шкала оцінювання:

За шкалою ЗУНУ	За національною шкалою	За шкалою ECTS
90-100	відмінно	A (відмінно)
85-89	добре	B (дуже добре)
75-84		C (добре)
65-74	задовільно	D (задовільно)
60-64		E (достатньо)
35-59	незадовільно	FX (незадовільно з можливістю повторного складання)
1-34		F (незадовільно з обов'язковим повторним курсом)

13. Інструменти, обладнання та програмне забезпечення, використання якого передбачає навчальна дисципліна

№ з/п	Найменування	Номер теми
1.	Наказ про облікову політику підприємства	5
2.	Облікові документи щодо здійснення господарських операцій	7
3.	Міжнародні стандарти фінансової звітності	4-11
4.	Національні положення (стандарти) бухгалтерського обліку	4-11
5.	Приклад бюджету витрат для прогнозування на наступні звітні періоди	4
6.	Форми фінансової звітності за національними та міжнародними стандартами	8
7.	Таблиця коефіцієнтного аналізу фінансового стану підприємства	8
8.	Мультимедійний проектор	1-11
9.	Проекційний екран	1-11
10.	Базове програмне забезпечення ОС Windows	1-11
11.	Програмне забезпечення базових інформаційних технологій MS Office,	1-11
12.	Комунікаційне програмне забезпечення (Internet Explorer, Google Chrome, Firefox)	1-11
13.	Комунікаційна навчальна платформа (Moodle) для організації дистанційного навчання (за необхідності)	
14.	Спеціалізоване програмне забезпечення: BAF: BAS Бухгалтерія, М.Е.Дос	1-11

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

1. Жидеєва Л. І. Бухгалтерський облік в управлінні підприємством (організацією, установою) : навч. посіб. / Л. І. Жидеєва, О. П. Колісник ; Університет державної фіскальної служби України. Ірпінь : УДФСУ, 2020. 178 с. http://ir.nusta.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/5111/1/4711_IR.pdf
2. Задорожний З.-М. В., Мельничук І.В., Омецінська І.Я., Фаріон В.Я. Бухгалтерський облік в управлінні підприємством: навч. посіб. Тернопіль: ТНЕУ, 2019. 220 с.
3. Задорожний З.-М. В., Омецінська І. Я., Богуцька Л. Т. Управлінський облік: приклади, задачі, тести: навч. посіб. Тернопіль : ВПЦ «Університетська думка», 2020. 211 с.
4. Задорожний З.-М.В., Омецінська І.Я. Внутрішньогосподарська звітність у системі управління підприємством. *Вісник Тернопільського національного економічного університету*. 2020. Випуск 4. С. 169-184
5. Замула І.В., Танасієва М.М., Шавурська О.В. Бухгалтерський облік, аналіз і аудит лісових ресурсів і витрат на їх відтворення та використання: монографія. Житомир, 2021. 257 с.
6. Конспект лекцій з курсу «Бухгалтерський облік в управлінні підприємством» для студентів за спеціальності «Облік і оподаткування» / Укл. І.Я. Омецінська. Тернопіль: ТНЕУ, 2018. 74 с.
7. Концептуальна основа фінансової звітності. URL: http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/929_009.
8. Лаговська О.А., Легенчук С.Ф., Кузь В.І., Кучер С.В. Бухгалтерський облік в управлінні підприємством: навчальний посібник. К.: Кондор, 2018. 418 с.
9. Методичні рекомендації щодо облікової політики підприємства: наказ Міністерства фінансів України від 27 червня 2013 р. № 635. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0635201-13?lang=en>
10. Міжнародний стандарт з інтегрованої звітності URL: http://ir.org.ru/attachments/article/108/13-12-08-THE-INTERNATIONAL-IR-FRAMEWORK.docx_en-US_ru-RU.pdf.
11. Міжнародні стандарти обліку та звітності: підручник / А. І. Крисоватий, В. М. Панасюк, І. В. Мельничук, Т. Г. Бурденюк ; за заг. ред. А. І. Крисоватого, В. М. Панасюк. Тернопіль : Економічна думка, 2021. 580 с.
12. Міжнародні стандарти фінансової звітності (МСФЗ 1-13, МСФЗ для МСП, МСБО-1,2,7,8, 10, 11, 12, 16-21, 23-24, 26-29, 31-34, 36-41, тлумачення). URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/929_010
13. Національні положення (стандарти) бухгалтерського обліку № 1 – 34 / затверджені наказом Міністерства фінансів України. URL: <http://zakon.rada.gov.ua>
14. Омецінська І.Я. Особливості формування повної собівартості продукції (робіт, послуг) в управлінському обліку для цілей ціноутворення. *Вісник Тернопільського національного економічного університету*. 2018. № 4. С. 120-133.
15. Омецінська І.Я., Починок Н.В. Нормативно-правове регулювання ціноутворення в Україні. *Стан і перспективи розвитку бухгалтерського обліку в умовах глобалізації*: моногр.; за наук. ред. д.е.н., проф. З.М.В. Задорожного. Тернопіль: ТНЕУ, 2018. С. 15-25.
16. Плаксієнко В.Я. Управлінський облік : навч. посіб. [для студ. вищих навч. закл.] / За ред. В. Я. Плаксієнка. Полтава : ПП «Астроя» 2018. 250 с.
17. Податковий кодекс України №2755-IV від 02.12.2010 р. URL:

<http://zakon.rada.gov.ua>.

18. Позняковська Н.М. Обліково-аналітичне забезпечення суб'єктів господарювання в умовах євроінтеграції : монографія / Н.М. Позняковська, С.Я. Зубілевич та ін. Рівне: НУВГП, 2019. 414 с.

19. Правдюк Н.Л., Коваль Л.В., Коваль О.В. Облікова політика підприємств: навчальний посібник / Н. Л. Правдюк, Л. В. Коваль, О. В. Коваль. Київ., «Центр учбової літератури», 2020. 647 с. <http://repository.vsau.org/getfile.php/24655.pdf>

20. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні / Закон України від 16 липня 1999 р. № 996-XIV/ВР. URL: <http://zakon.rada.gov.ua>

21. Про суттєвість у бухгалтерському обліку і звітності: лист МФУ від 29.07.03 р. № 04230-04108. URL: <http://zakon.rada.gov.ua>

22. Словник термінів бухгалтерського обліку : навч. посіб. / укл. З.-М. В. Задорожний, В. В. Муравський, І. Я. Омецінська. Тернопіль : ВПЦ «Університетська думка», 2021. 120 с.

23. Соломіна Г. В. Забезпечення фінансово економічної безпеки підприємництва: навчальний посібник/. Дніпро: Дніпропетровський державний університет внутрішніх справ, 2018. 234 с. <http://er.dduvs.in.ua/bitstream/123456789/1694/1/Posibnik%20ZFEBP.pdf>

24. Управлінський облік: навч. посіб. / [Л. В. Гуцаленко, О. М. Колеснікова, І. М. Лепетан, У. О. Марчук, Л. В. Мельянкova]. Київ : Центр учбової літератури, 2020. 370 с.

25. Щодо застосування критерію суттєвості: лист МФУ від 28.03.2014 р. № 31-08420-07/23-639/1/1084. URL: <http://zakon.rada.gov.ua>

26. ACCA Management Accounting (MA) / Emile Woolf International, 2020. 592 p.

27. Atkinson A., Kaplan R., Matsumura E., Young M. Management Accounting/ 2020. URL: <https://cambridgepub.com/ereader/11424/?preview#page/v>

28. Hongmu Lee. Risk Management. Fundamentals, Theory, and Practice in Asia. Springer Singapore, 2021. 242 p. DOI: <https://doi.org/10.1007/978-981-16-3468-0> URL: <https://link.springer.com/book/10.1007/978-981-16-3468-0>

29. IFRS Standards – Application Around The World. Jurisdictional Profile: European Union. 2021. <https://www.ifrs.org/content/dam/ifrs/publications/jurisdictions/pdf-profiles/european-union-ifrs-profile.pdf>

30. Matiukha M., Rovnyagin A. Managerial accounting as an element of information resources management of an enterprise // «EUREKA: Social and Humanities». 2020. Number 1. P. 3-9. URL: https://www.researchgate.net/publication/339005041_MANAGERIAL_ACCOUNTING_AS_AN_ELEMENT_OF_INFORMATION_RESOURCES_MANAGEMENT_OF_AN_ENTERPRISE

31. Robert S. Kaplan, David P. Norton Balanced Scorecard Success: The Kaplan-Norton Collection (4 Books) / Harvard Business Review Press, 2016. 1689 p. URL: https://www.amazon.co.uk/Balanced-Scorecard-Success-Kaplan-Norton-Collection-ebook/dp/B0195OPO5C/ref=sr_1_1?adgrpid=107489678367&gclid=Cj0KCQjwmdGYBhDRARIsABmSEeMQmapdHBJx1IsEG0ivY7DkrAJoh2lExgOgjaBIjJCxWEolEMB7DRYaAsTDEALw_wcB&hvadid=446245569027&hvdev=c&hvlocint=9045927&hvlocphy=1012865&hvnetw=g&hvqmt=b&hvrnd=2994906013726761147&hvtargid=kwd-300719687264&hydadcr=24399_1748859&keywords=kaplan+norton&qid=1662291904&sr=8-1&asin=B0195OPO5C&revisionId=&format=2&depth=1

32. Tuovila A. Managerial Accounting // The evolution of accounting and accounting terminology. 2021. URL: <https://www.investopedia.com/terms/m/managerialaccounting.asp>
33. Vicki C. Baard, John Dumay. Interventionist Research in Accounting: A Methodological Approach. Routledge, 2020 URL: <https://www.routledge.com/Interventionist-Research-in-Accounting-A-Methodological-Approach/Baard-Dumay/p/book/978113857916>
34. Zadorozhnyi Z.-M. V., Ometsinska I. Ya Product total cost (work, service): organizational and methodical aspects of its formation // Фінансово-кредитна діяльність: проблеми теорії та практики. 2019. Том 4. № 31. С.152-162. (Web of Science)
35. Zadorozhnyi Z.-M., Ometsinska I., Muravskiy V. Determinants of firm's innovation: increasing the transparency of financial statements. Marketing and management of innovations. 2021. No 2. P. 74-86. DOI: <http://doi.org/10.21272/mmi.2021.2-06> (Web of Science)
<https://www.webofscience.com/wos/woscc/full-record/WOS:000667238800006?SID=F6tQgZ2Ruwwg4ilm7iF>